

REDACTIONEEL

Toenemende concurrentie voor de rechter?

Annie de Roo & Rob Jagtenberg

Er zijn veel ‘alternatieve’ omschrijvingen van het acroniem ADR in omloop, waaronder ‘Anders Dan de Rechter’. De achterliggende gedachte is dat de rechter, althans de rechter in zijn of haar traditionele rol, vaak ver op afstand van de rechtzoekende staat, veelal weinig oplossingsgericht denkt en in het algemeen nogal traag functioneert.

In de eerste drie bijdragen in deze aflevering komt een aantal concurrenten van de ‘traditionele’ rechter langs: de arbiter, de advocaat en een ‘nieuw’ soort rechter: de laagdrempelige, conflictoplossende rechter.

Inzicht in de meerwaarde van de arbiter wordt geboden door Klaas Mollema, tot 1 januari 2020 bestuursvoorzitter van de Nederlandse Raad van Arbitrage voor de Bouw, in het informatieve, openhartige interview door TMD-redacteur Roger Ritzen. De werkwijze van de Raad als gevestigd instituut in de bouwsector wordt verduidelijkt, onder meer door vergelijkingen met mediation en de ‘gewone’ rechtspraak. Behartigenswaardig is wat Klaas Mollema opmerkt over de klantvriendelijkheid van de Raad: ‘Ik wil heel graag dat partijen die een bouwgeschil hebben voor zo weinig mogelijk geld, in zo’n kort mogelijke tijd, uit hun tweestrijd kunnen komen.’

Advocaten hebben de naam niet altijd bij te dragen aan een snelle oplossing, maar dat geldt naar verluidt niet voor de collaboratieve advocaat. De Belgische wet van 18 juni 2018 terzake bevordering van ADR (besproken door o.a. redacteur Eric Lanckswert in TMD 2018 nr. 2) ruimt expliciet plaats in voor de collaboratieve advocaat. Wouter De Canck gaat in zijn bijdrage nader in op de *mindset* die de collaboratieve benadering van de advocaat vereist en bespreekt een aantal uitdagingen voor deze nieuwe, conflictoplossende dienstverlener.

Ook de ‘traditionele’ wijze van rechtspraak is niet langer vanzelfsprekend. Vanuit het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) binnen het Nederlandse ministerie van Justitie en Veiligheid is onderzoek gefaciliteerd naar de praktijk van en ervaringen met laagdrempelige rechtspraak in Frankrijk en België. Dit heeft geresulteerd in het onderzoeksrapport ‘Naar een Nabijheidsrechter?’. Met name is onderzocht in hoeverre de praktijk van de Belgische vrederechter als voorbeeld zou kunnen dienen voor het herschikken van de Nederlandse kantonrechter in samenhang met de uitkomsten van de uiteenlopende experimenten van de afgelopen jaren met andere soorten rechters, opererend onder namen als ‘buurtrechter’, ‘spreekuurrechter’, ‘wijkrechter’, ‘overlegrechter’...

Het doel van deze experimenten is steeds de rechtspraak laagdrempeliger en toegankelijker te maken. Emese von Bóné was lid van de WODC-begeleidingscom-

Annie de Roo & Rob Jagtenberg

missie en rapporteert over de voornaamste onderzoeksbevindingen met een pleidooi om daadwerkelijk op korte termijn de implementatie van laagdrempelige rechtspraak ter hand te nemen, bijvoorbeeld door aan de kantonrechter een conciliërende taak toe te kennen.

De voorgaande drie bijdragen zou men ook onder de noemer ADM: Anders Dan de Mediator kunnen groeperen. Toch heeft de opkomst van mediation het debat over de tekortkomingen in de rechtspraak ongetwijfeld aangewakkerd. Daarom ook een tweetal artikelen over de professionele mediator, en wel uit twee landen waar deze een stevige basis in het rechtsbestel heeft gekregen.

De bijdrage van Justus Hoefnagel neemt de lezer mee naar Australië. De auteur laat vanuit de rechtspraktijk zien welke verplichtende elementen het systeem van rechterlijke doorverwijzing *down under* zoal kent. Zijn bijdrage sluit af met de vraag of er, juist bij commerciële geschillen, toch niet iets te leren valt, met name voor Nederland, van de Australische ervaringen.

Anne-Karin Grill schrijft over mediators in een bijna buurland, te weten Oostenrijk. De auteur herinnert eraan dat Oostenrijk vermoedelijk het eerste Europese land was dat besloot de positie van mediation in een afzonderlijke wet te verankeren. Interessant aan de Oostenrijkse situatie is dat tuchtrechtelijke uitspraken niet worden gepubliceerd. Dit voert ons terug naar België en Nederland, althans naar de tegengestelde posities die – tot nu toe althans – ten aanzien van publicatie van tuchtrechtelijke oordelen in onze beide landen worden ingenomen.

De redactie hoopt de komende periode met enige regelmaat bijdragen te kunnen publiceren over de plaats en functie van deontologie en tuchtrechtspraak in verschillende landen, evenals artikelen, signalementen dan wel columns die bijdragen aan de discussie over deontologie en tuchtrechtspraak in mediation.

In TMD 2018 nr. 1 rapporteerde Tom Wijnant over de eerste resultaten van zijn omvangrijke empirische onderzoek naar de rol van bemiddeling in de Belgische advocatuur. Het onderzoek is inmiddels afgerond en het boek dat hierover onlangs verscheen, wordt nu besproken door redacteur Eric Lanckswert.

Deze aflevering sluit af met een drietal signalementen, waarvan er twee betrekking hebben op de *Singapore Convention*, waarover de TMD thema-aflevering 2018 nr. 4 handelde. Nadja Alexander en Chong Shouyu berichten over de laatste stand van zaken vanuit Singapore. De kring van ondertekenaars groeit, maar een aantal landen ontbreekt opvallend. Een van die landen is Australië. Justus Hoefnagel geeft in zijn signalement een impressie vanuit het Australisch perspectief.

De toekomst is als altijd onzeker, maar zeker is dat de jeugd de toekomst heeft. Een waardige afsluiting vormt daarom Eric Lanckswert's verslag van de inter-universitaire wedstrijd bemiddeling in bestuurszaken, waarvan de UHasselt en UGent ditmaal de winnaars zijn.

De redactie wenst u – als steeds – veel leesgenoegens toe.